

8/2012-08-23

DNR 1.51. / 408-2012
länkom

STADSBYGGNADSKONTORET Skärholmens Stadsdelsnämnd

BYGGLOVSAVDELNINGEN

Kerstin Starborg

Tfn 08-508 27 220

2012-05-30

REMISS

DNR 2012-08215-575

2012-05-25

20

Stadsdelsförvaltning Skärholmen

Rune Ney

Box 503

127 26 SKÄRHOLMEN

Fastighet: Storholmen 2-5

Adress: Storholmsbackarna 2-102

Stadsdel: Vårberg

**Ärendet avser Påbyggnad av en våning på
sammanlagt 10 st huskroppar samt fasadändring av
3 st garagebyggnader, yttre ändringar**

Sökande

AB Svenska Bostäder Rickard Malm

Vällingbyplan 2

162 12 VÄLLINGBY

Telefon

0761 23 71 36

E-post

rickard.malm@svenskabostader.se

Bilagor till remiss

Programidé, antikvarisk undersökning, ritning A-01.2.1001 sektioner, sammanställning av antal nya lägenheter

Remissen ska besvaras inom 3 veckor från denna skrivelses datum.

Remissvar☒ ingen invändning ☐ avstyrker**Yttrande**

Förvaltningen är mycket positiv till förslaget.....

☐ Yttrande enligt bilaga1/6 - 2012
Datum

Granskad av

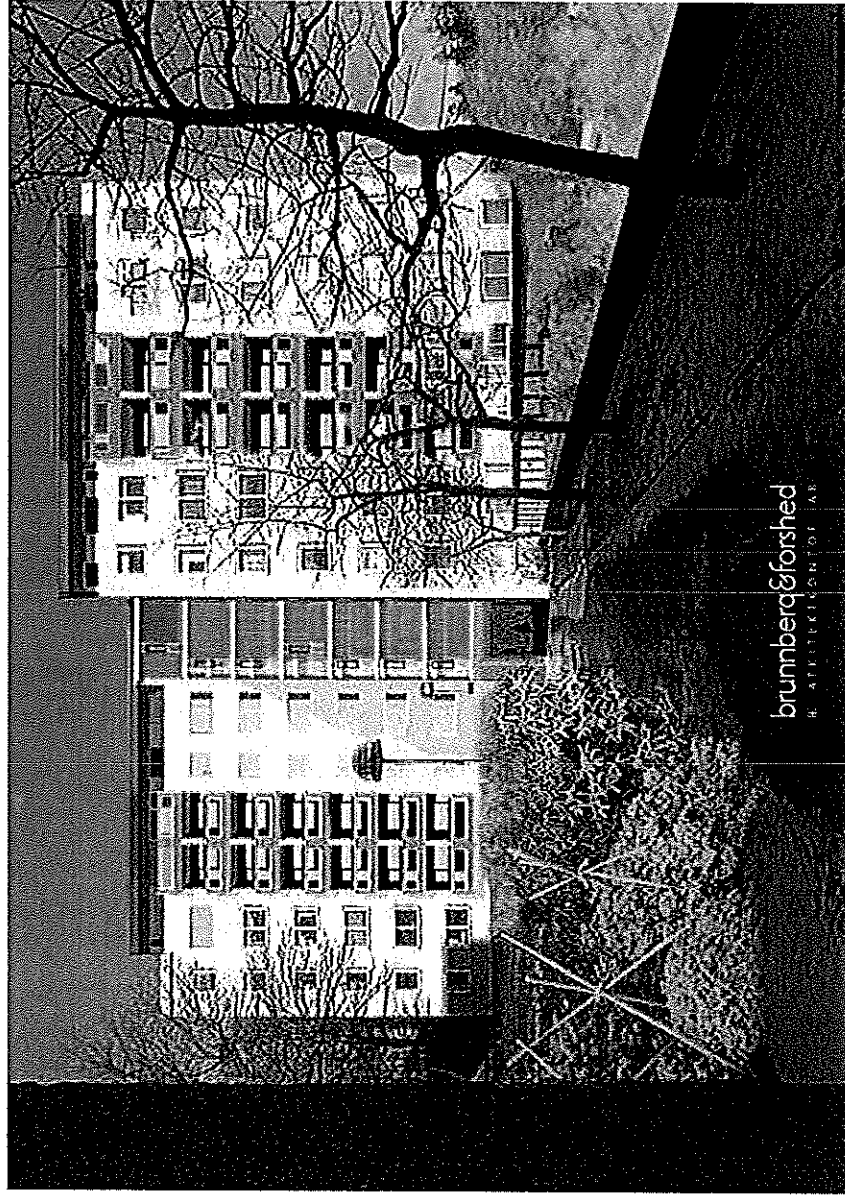
Handläggare

08-50824060
Telefon

Namnförtydligande

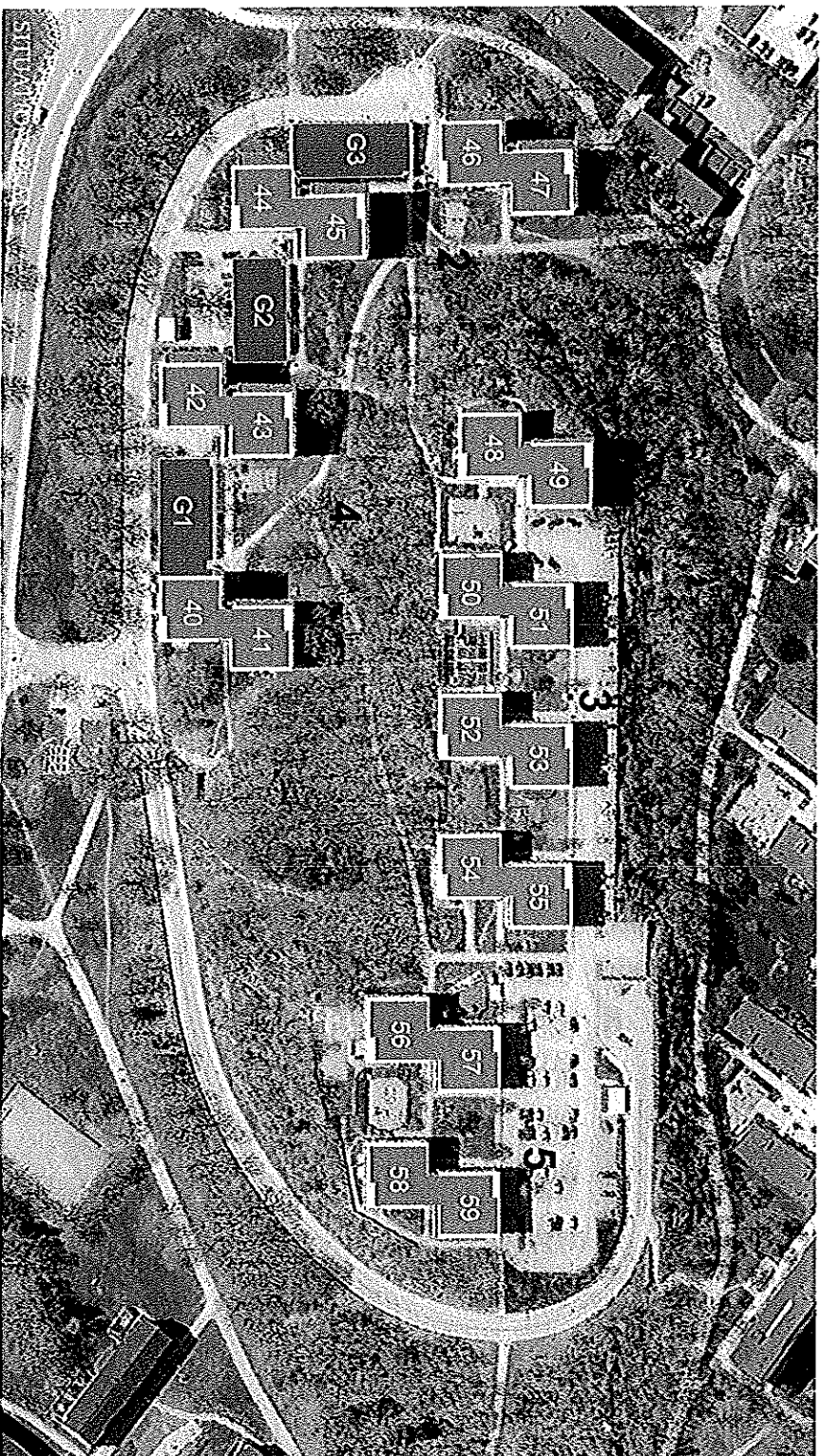
Remissvaret skickas till

Stockholms stadsbyggnadskontor, Registraturen, Box 8314, 104 20 Stockholm

brunberg&forshed
ARCHITECTS OF FAB

B E A R B E T A D E P R O G R A M I D E E R • F E B R U A R I • 2 0 1 2

STORHOLMEN, VÅRBERG

Vårberg är en av stadsdelarna längs den sydvästra tunnelbanelinjen och byggdes ut 1965-69. Stockholms stad inkorporerade marken från Huddinge 1962, i samband med att stadsdelarna Breddäng och Södra byggdes ut. Redan året därpå hade staden arbetat fram en generalplan för Skärholmen och Vårberg. Namnet Vårberg är till skillnad från de flesta andra stadsdelarnas nyskapat och alltså inte taget från en gård eller torp.

Området Storholmen ligger beläget på en höjd i Vårberg i närheten av Skärholmen.

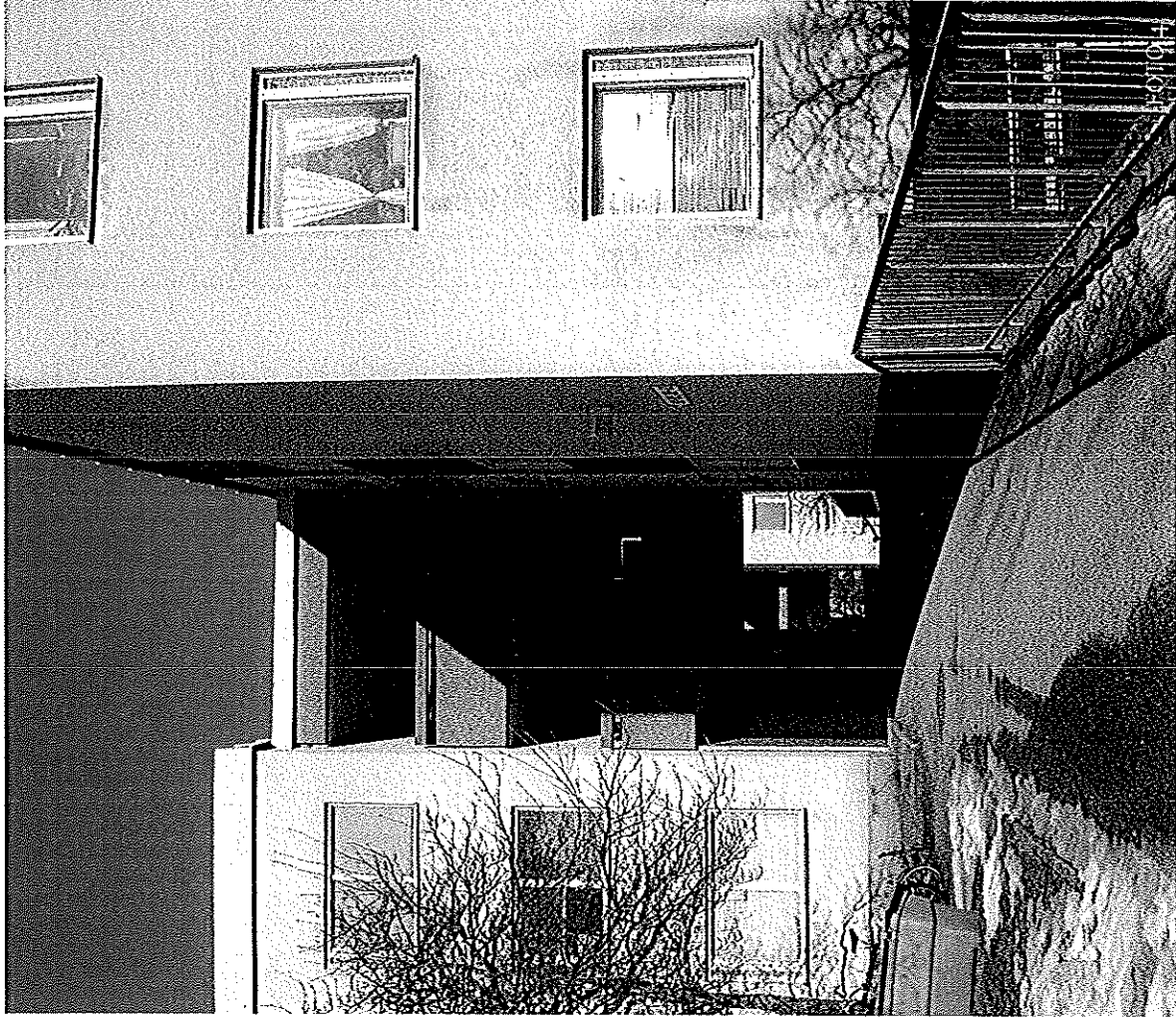
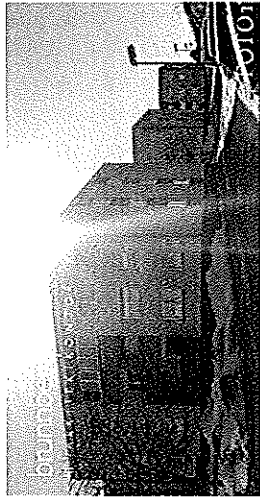
Det är planlagt och uppfört under början och mitten av sextiotalet.

Tankar på hur området kopplades till tunnelbanan fanns med tidigt. Och på originalplanerna ser man hur området är planerat som en krets kring ett väl bearbetat och hanterat grönområde.

En fin och redan då uppvuxen blandskogslättning med flera fina ekar och tallar.

Gångvägar med sikte på Vårbergs och Skärholmens centrum är fint inlagda i grönskan.

Slanten gör att husen alltid har en del i solterräng. Nivåskillnaderna har gjort att vi i tidigt skede varit i behov av samarbete med brandkonst för att säkerställa brandsäkerhet och utrymningsvägar efter ombyggnad.

OMRÅDET IDAG

Byggnaderna i kv Storholmen har en enkel och tydlig struktur. De är uppförda som två punkthus som placerats tätt ihop med en passage i markplan och ett öppet loftgångsplan uppåt i huset. Eftersom området ligger på en kulle har de högst belägna husen fått en trevåningskåla medan de lägre placerade byggnaderna är 7-8 våningar höga. Volymerna är strikta enkla kuber med få utstickande delar och en lågmäld färgsättning.

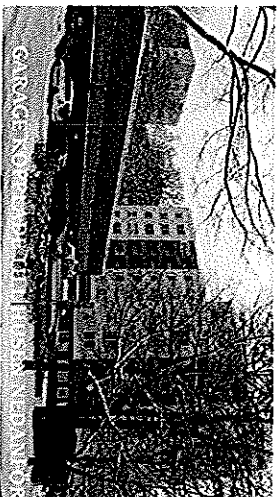
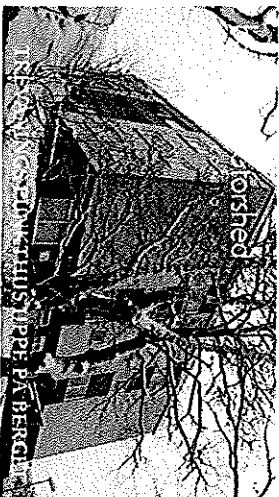
En färgsättning som visat sig varit mer kontrastrik när området var nytt. Idag är karaktären sundbeige puts med grå spritputsfält som delar upp den annars ganska kubiska husvolymen. Fönstren är idag vita/ljusgrå men har varit mörkt gråblå. Byggnaderna vilar på en spritputsad sockelvåning i grått, lika väggfälden, som varierar i höj beroende på om byggnaden står i souterräng eller inte. Genomgående för området är ett kommunikationsstråk som är placerat mellan de parvis hopkopplade punkthusen.

Detta stråk upplevs som väsentligt för gläde i området och ger byggnaderna en karaktäristisk perspektiv. Bostäderna är idag utförda med en lägenhetsfördelning som helt koncentrerats på 2 Rok och 3 Rok.

Planlösningarna är av hög kvalitet och med fin ljusförling. I markplan finns, i de flesta husen, mycket fina keramiska konstverk som tillför karaktär och känsla av kvalitet.

SUMMERING
Problem finns trots detta. Trapphusen och framför allt loftgången mellan byggnaderna är kall och dragig. Den upplevs som mörk trots tillgången på dagsljus.

Konstverken i entréplanet har i vissa fall skadats eller helt tagits bort. Lägenhetsfördelningen är ensidig och behöver varieras. Husen är dåligt isolerade, och har fönster i stort behov av byte.

HISTORIK STAOSOLEN VÅRBERG

Vårberg är en av stadsdelarna längs den sydvästra tunnelbanelinjen och byggdes ut 1965-69. Planerarna på 1960-talet såg måvaskillnaderna som något ofördelaktigt men idag kan man konstatera att den svårhanterliga terrängen medfört en välgörande mångfald och delvis intressant stadsbild.

KVARTERET STORHOLMEN

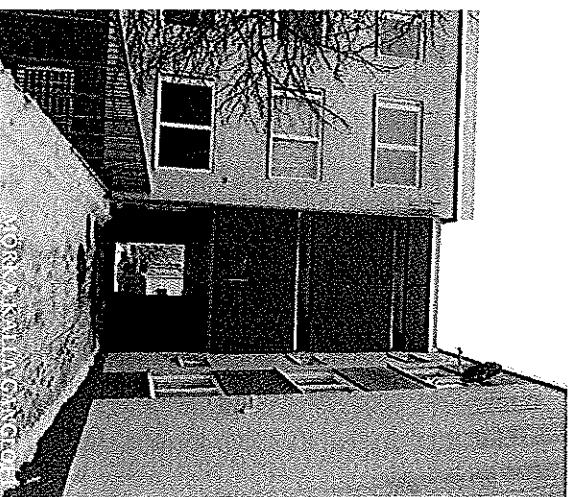
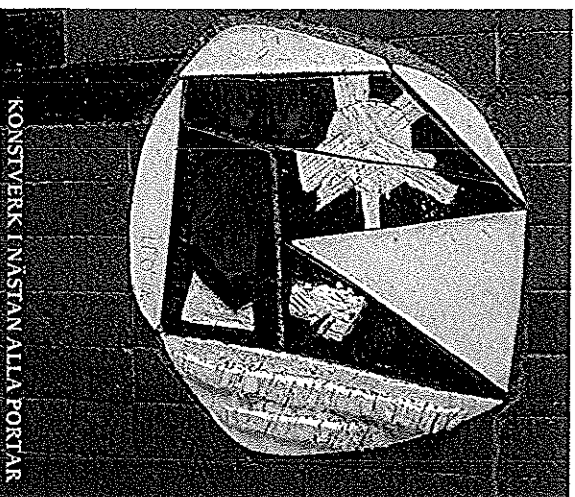
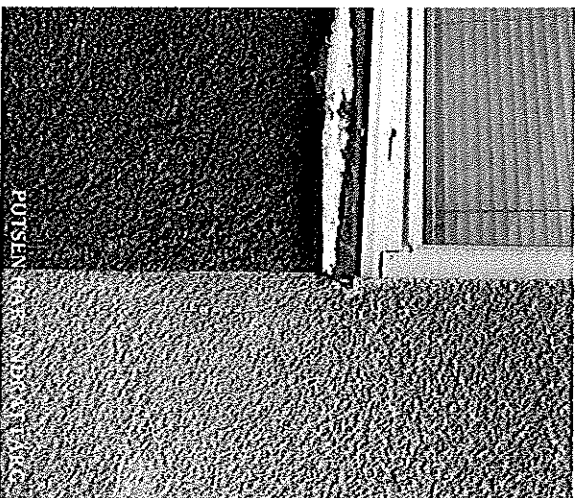
En av de många husformer som präglar Vårberg, men är ovanliga på andra håll i Stockholm, är kopplade punkthus. Anslaget punkthus uppgår till 20. De ligger på en markerad höjdrigg med delvis riktigt branta partier. Byggnaderna har oregelbent gestaltning men byggnadsbjöden varierar med åta höga hus i slutningarna och två lägre byggnader på bjöden. På det viset kunde man i viss mån trolla bort de oönskade nivåskillnaderna.

BVGNADENA

Punkthusen ligger förskjutna men är kopplade i par genom en förbindelsebalk mellan de två husen. Länken är öppen och kan ses som balkonger eller korta förgångar. I markplan finns väderskyddade passager mellan husen och hit är entréerna förlagda.

Byggnadernas fasader är putsade med genomfärgad terrassputs. Denna putsyp kallas ofta adelpus med anledning av sin långa livslängd och påkostade uppbjggnad. Bruket är genomfärgat med pigment, ballasten utgörs av dyttbar marmorkross och glimmerflingor som glittrar i solen ger illusion av natursten.

Punkthusen är idag ljus beige men var ursprungligen mycket ljus, närmast vit. För att få till en välgörande kontrast valde arkitekterna att låta fönsterböstningarna på gavlarna putsas i en mörk grå nyans. Samma grå kulör valdes även till den spritputs som används till sockel- och soutergångslängarna. Balkongerna är parställda, indragna

med balkongricken i liv med fasaden vilket gör att räckena uppfattas som en del av fasadytan. Här valde man betongelement med frilagd röd och grå ballasten.

Fönstren är en- och tvålufsfönster i olika former. Många tvålufsfönster har vättingsbågar. Huvudele av fönstren är numera vita men balkongpartiernas fönster är i trä och har kvar den troligen ursprungliga blågrå kulören.

Högst upp på fasaderna finns takomfattningar av fälsad plåt målade i ljusgrått. Takten är motfallstak och är täckta med papp.

PARKERINGSHUSEN

De tre parkeringshusen är i två plan och har tak som utgör delar av gårdsmiljön genom att de utrustas med stiplatser eller lekutrustning. Byggnaderna har fasader av betongelement med antingen frilagd ballast eller klarblå bemålning. Mot detta konstrasterar öppningar där galler målats i gult eller orange.

KULTURHISTORISK KLASSIFICERING OCH SKYDD

Kvarteret Storholmen är "guldskikt" enligt Stockholms Stadsnämns kulturhistoriska klassificeringssystem. Motiveringen för guldskadade byggnader är:

"Fästighet med betydelse av positiv betydelse för stadsbilden och/eller av viss kulturhistorisk värde. För kvarteret gäller också Plan- och bygglagens generella värdeomsparagraf 8 kap 17 §. Värdering av en byggnad och i synnerhet av en byggnad ska utföras varann så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärdrag och tar till vara byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden."

VIKTIGA KARAKTÄRSRÖR

Från kulturhistorisk perspektiv är det främst den ovanliga husypen och konstverken vid entréerna som är av intresse men även den fina markbehandling med murar, trappor

med smidesricken samt träsnaket bör uppmärksammas.

Terrassputsen har under de snart 50 år som gått sedan husen uppfördes åldrats genom framförallt nedsmutsning. Ett viktigt karaktärdrag är byggnadernas skarpa skurna volymer. En förutsättning för detta är de osynliga taken och de ljusa takomfattningarna.

De förutsättningar som gavs för entréerna genom passagen mellan byggnaderna har hanterats på ett intressant sätt och de individuellt utformade keramikkonstverken har i många fall stora konstnärliga kvaliteter. Konstnerna i Storholmen är ett gott exempel på hur man under rekordtiden medvetet satsade på konstnärlig utsmekning i de framväxande stadsdelarna.

FÖRHÅLLNINGSSÄTT

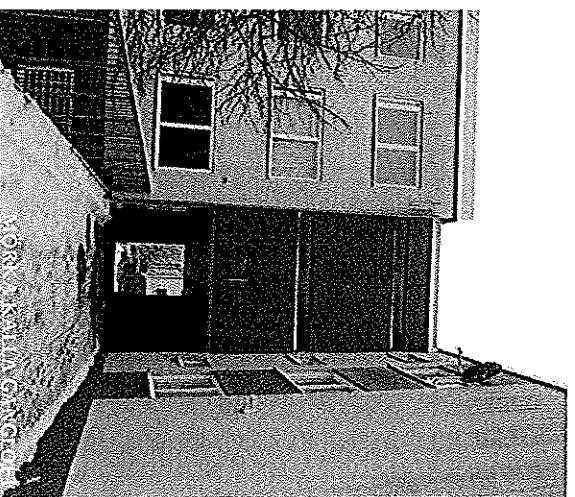
När byggnaderna nu skall byggas på, tillgissisolerats och fasadrenoveras finns ett antal punkter som har stor betydelse att studera för att uppnå ett resultat där byggnadernas kvaliteter bibehålls.

1. SKARPSKURNA VOLYMER

Byggnadernas distinkta kubform är det mest karaktäristiska skärdraget.

I taket åsänds denna genom att plåten har samma kulör som fasaden. Takfoten är horisontellt utformad och inget sticker upp ovanför denna som stör kubverken. En rak påbyggnad bör vara väl indragen och skilja sig markant i kulör (mörkare) och material för att inte blandas ihop med den nuvarande kuban. Även ricken och liknande på taket bör vara väl indragna från fasadlivet och i glas alternativt mörkare färgar på fasad.

I balkongerna åsänds denna den oburna kubformen genom att balkongfronterna är i liv med fasaderna. I första hand bibehålls räckernas nuvarande läge i förhållande till fasadlivet i andra hand väljs en måttfull utbyggnad som delvis försvinner i en tillgissisolerat.

Balkongfronterna och lämbbyggnaderna bör utformas i ett oegonomistiskt material med väl tillagen flocklek eller kända av tyngd. Balkongfronten i glas, nät eller tunna skivmaterial skulle förtä kubverken och skapa håll i fasaderna.

Vid en eventuell tillgissisolerat bör fönstren följa med ut så att de inte bildar indragna gluggar.

2. BEVARAD VERTIKALITET OCH FASADMATERIAL

Det faktum att balkongfronten och fönsterböstningar är mörkare än omgivande puts ligger upp de tunga byggnadsvolymerna, delar in dem i vertikala delar och bidrar till byggnadernas skarpa grafiska uttryck.

Ursprunglig färgställning i vitt och gråfärgat, och markerade balkonger och lämbdelar mellan husen är viktiga särdrag.

Exteriöra material val är idag beständiga och av hög klass såsom terrassputs och kopparklack. Detta bör vara vägledande också vid en framtida förändring.

3. PASSAGER OCH ENTRÉPARTIER

Soprumstillbyggnaderna i passagerna kan rivas för att återställa öppnheten i passagerna.

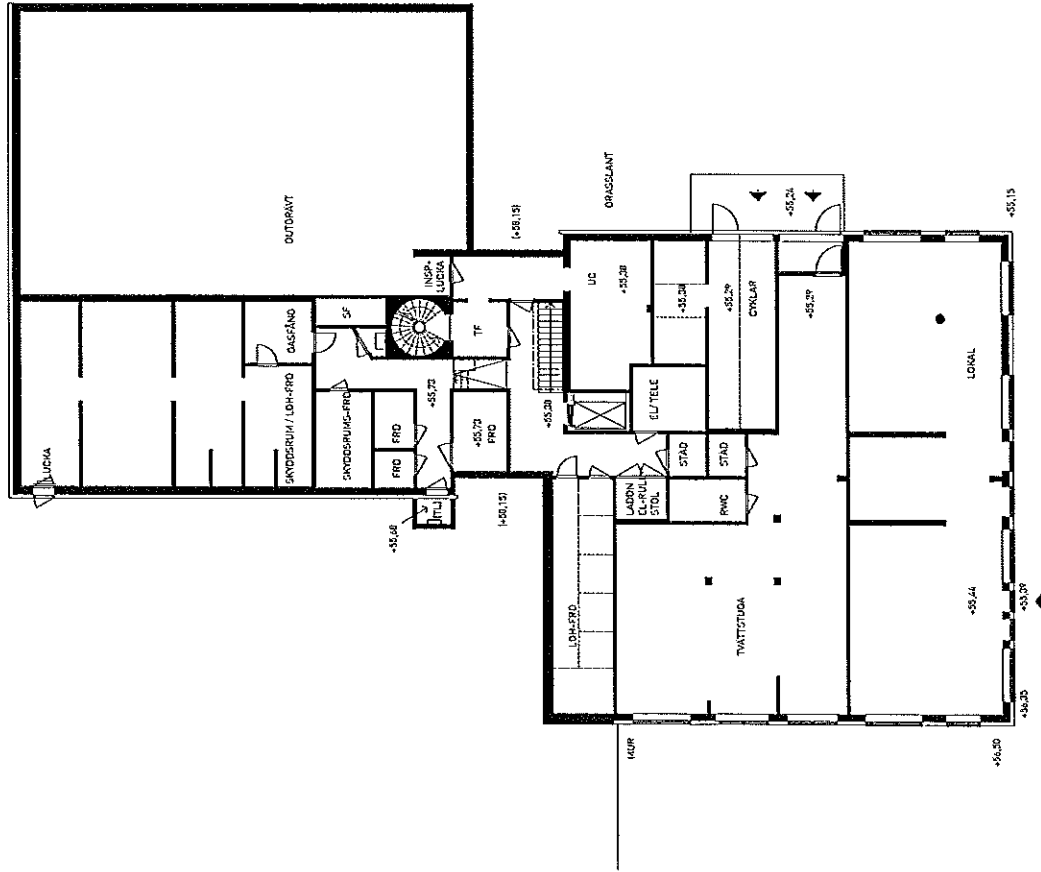
Ursprunglig konst i entréerna är värdfulla inslag som bör behandlas med varsamhet. De entréer som saknar konstnärlig utsmekning kan gärna kompletteras med nittida tillägg i samling med befintlig konst, gärna i keramik. Slåta partier av kakel är ursprungliga. De är inte lika viktiga som konst, men markerar entréerna med beständiga material som skiller sig markant från fasaderna i övrigt. Därpartier i de högre husen hindrar användningen av de ursprungliga gångsträcken i området och bör avlägnas.

Detta är ett utdrag ur

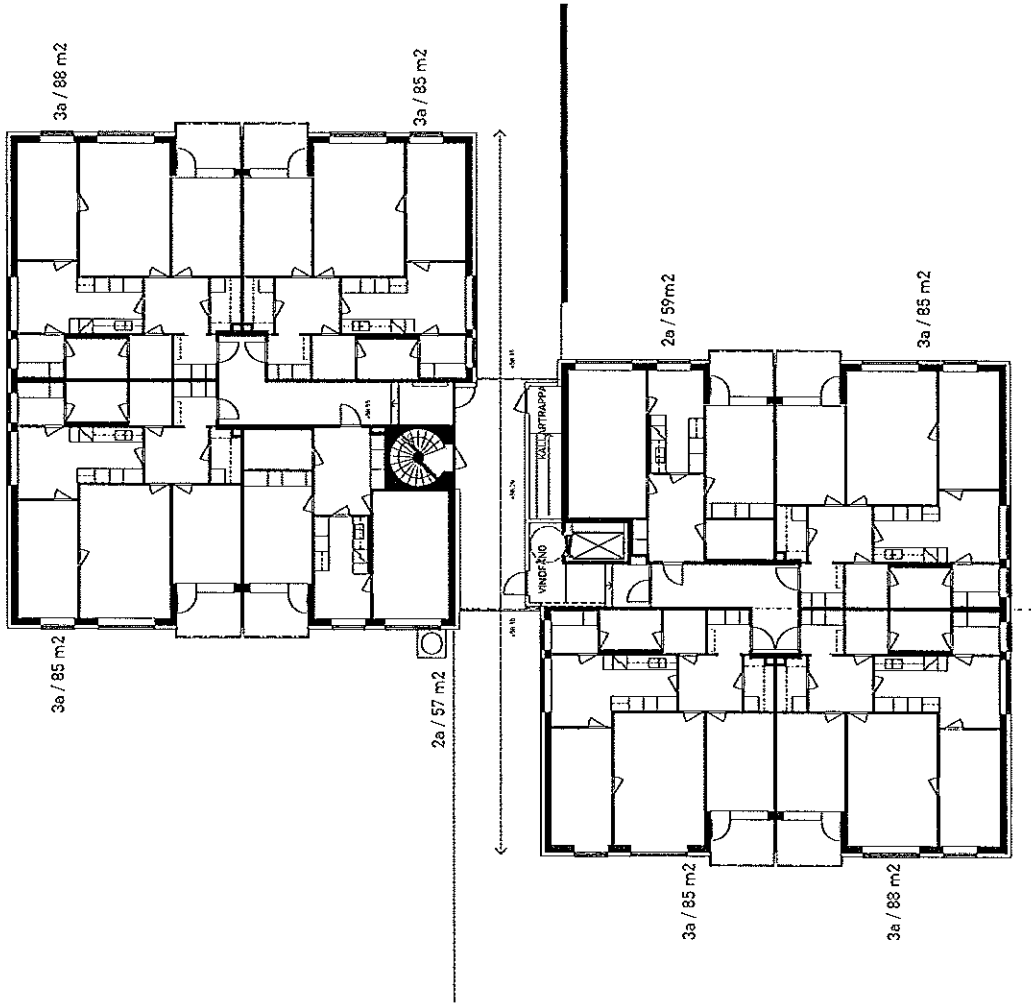
"Arkitektniska riktlinjer vid utvärdering av byggnader, Kv Storholmen, Vårberg."

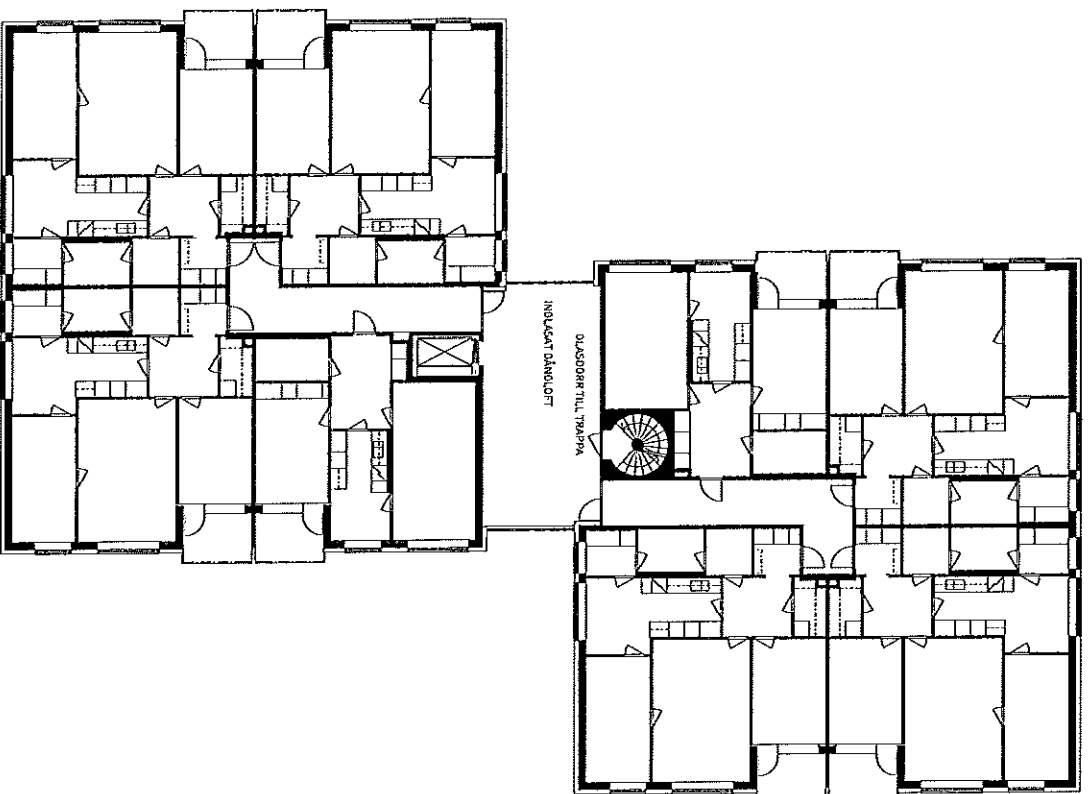
Ingenj. Hedenlund, Tyrens AB

KÄLLARPLAN

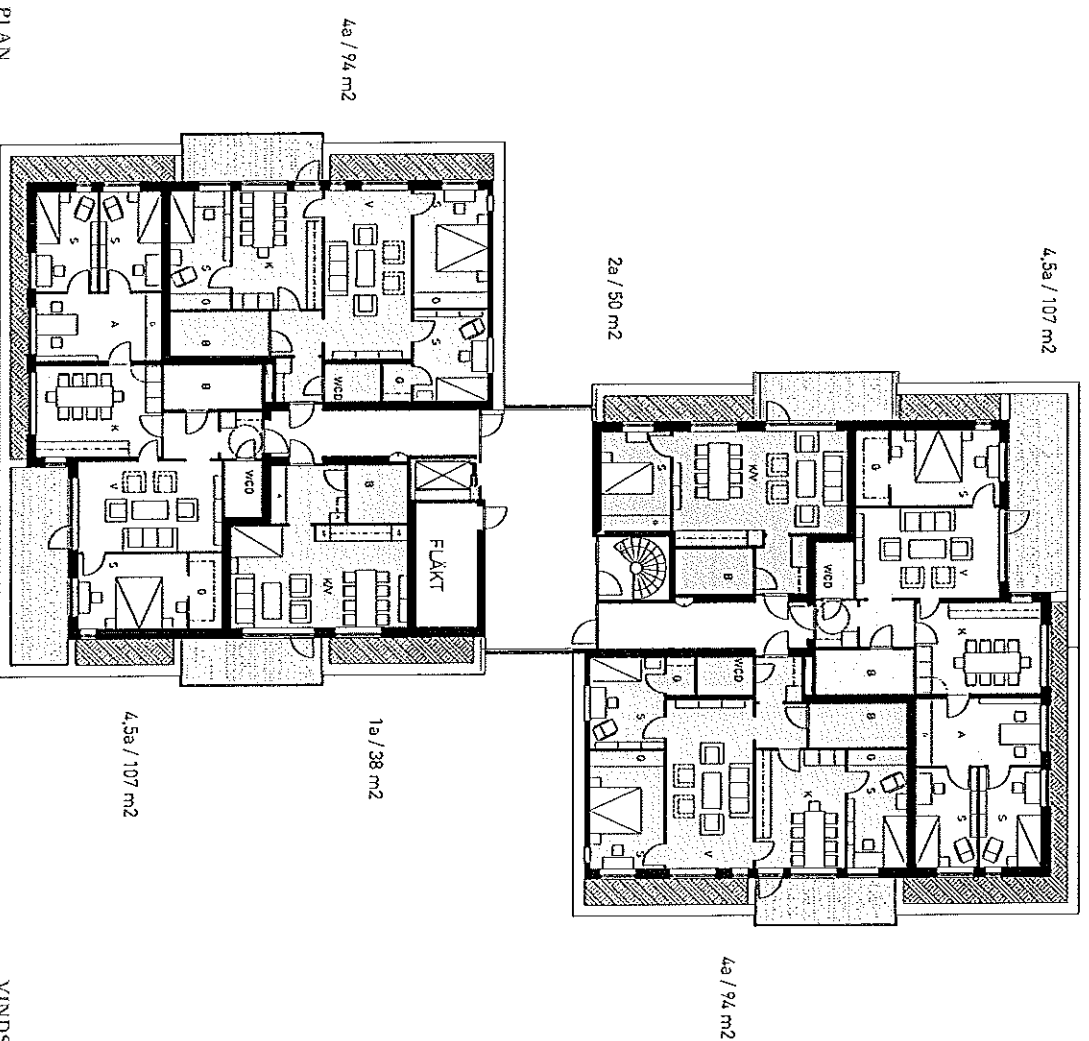

ENTRÉPLAN

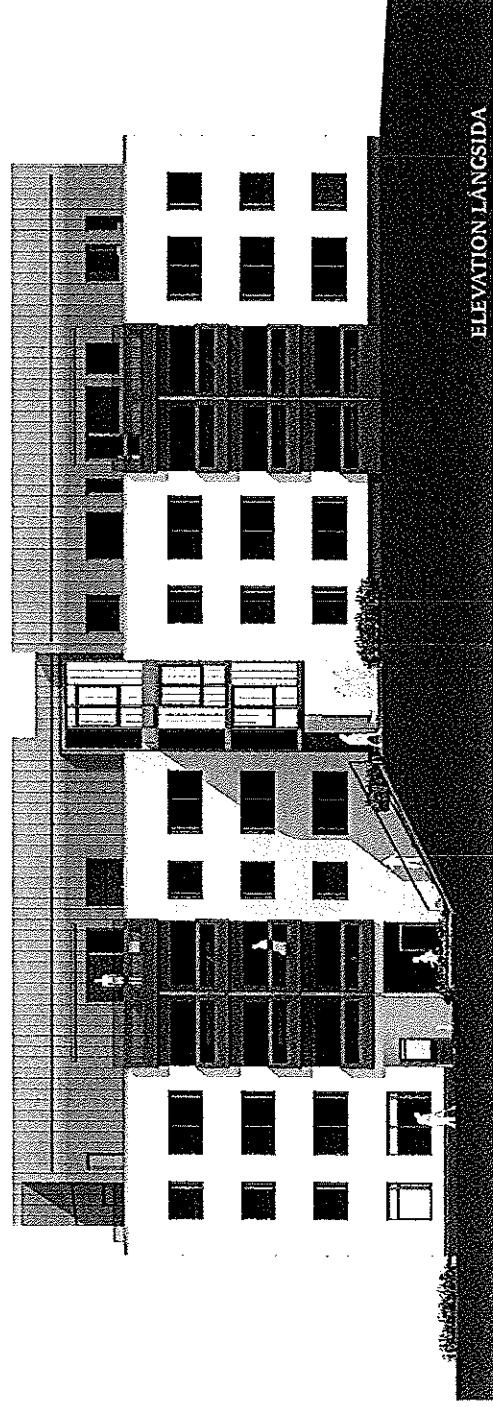
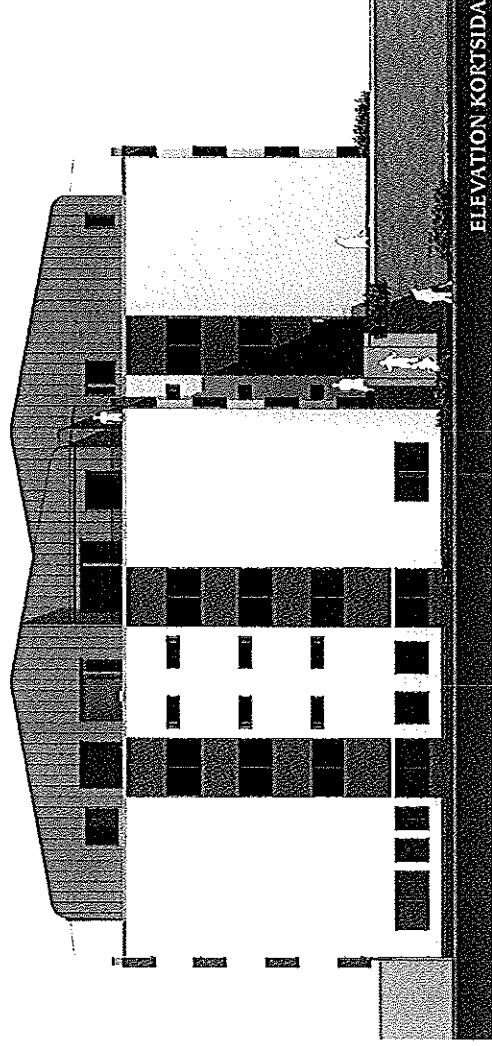

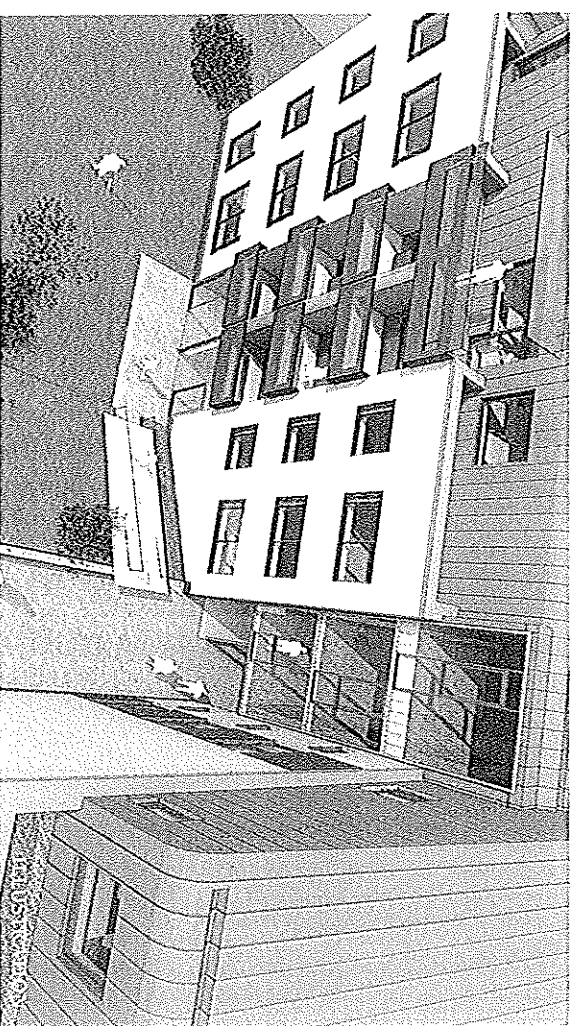
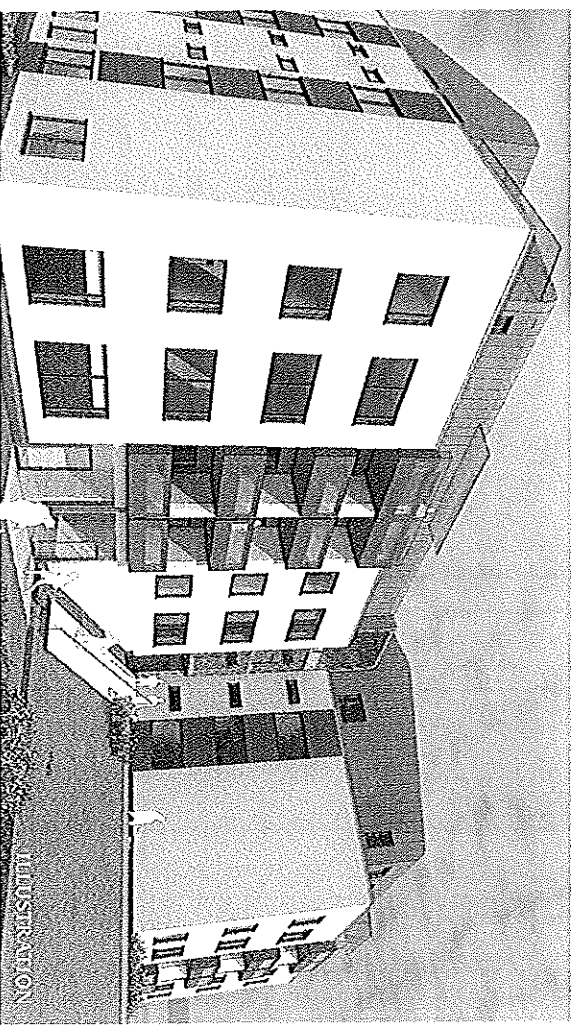
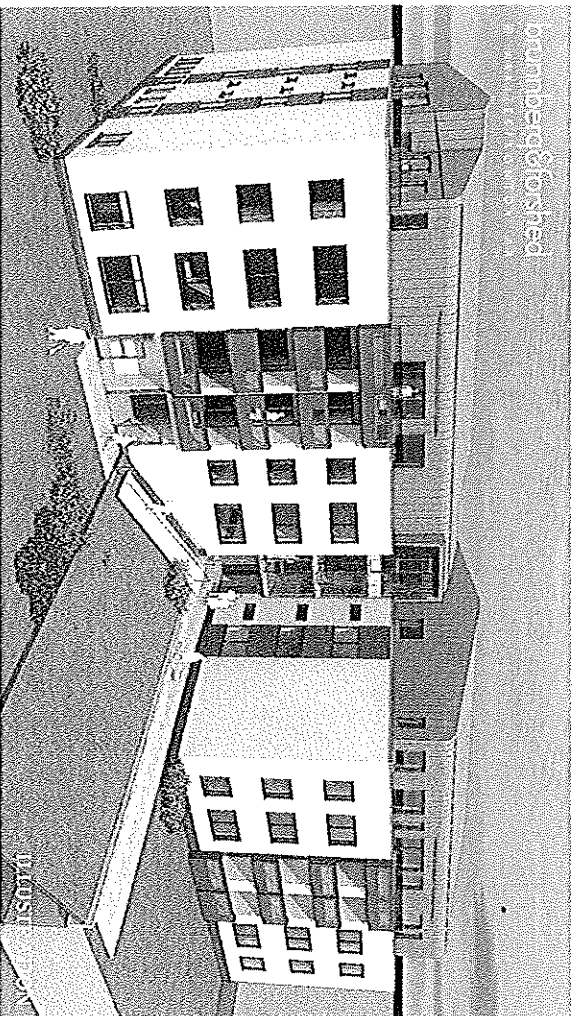

NORMALPLAN

VINDPLAN

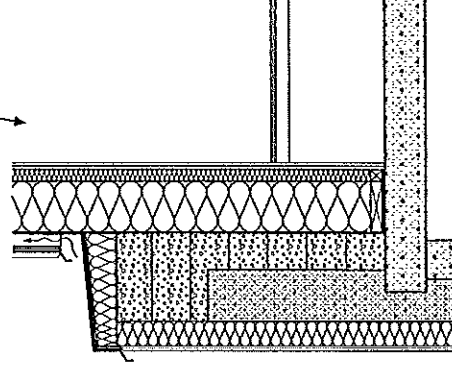
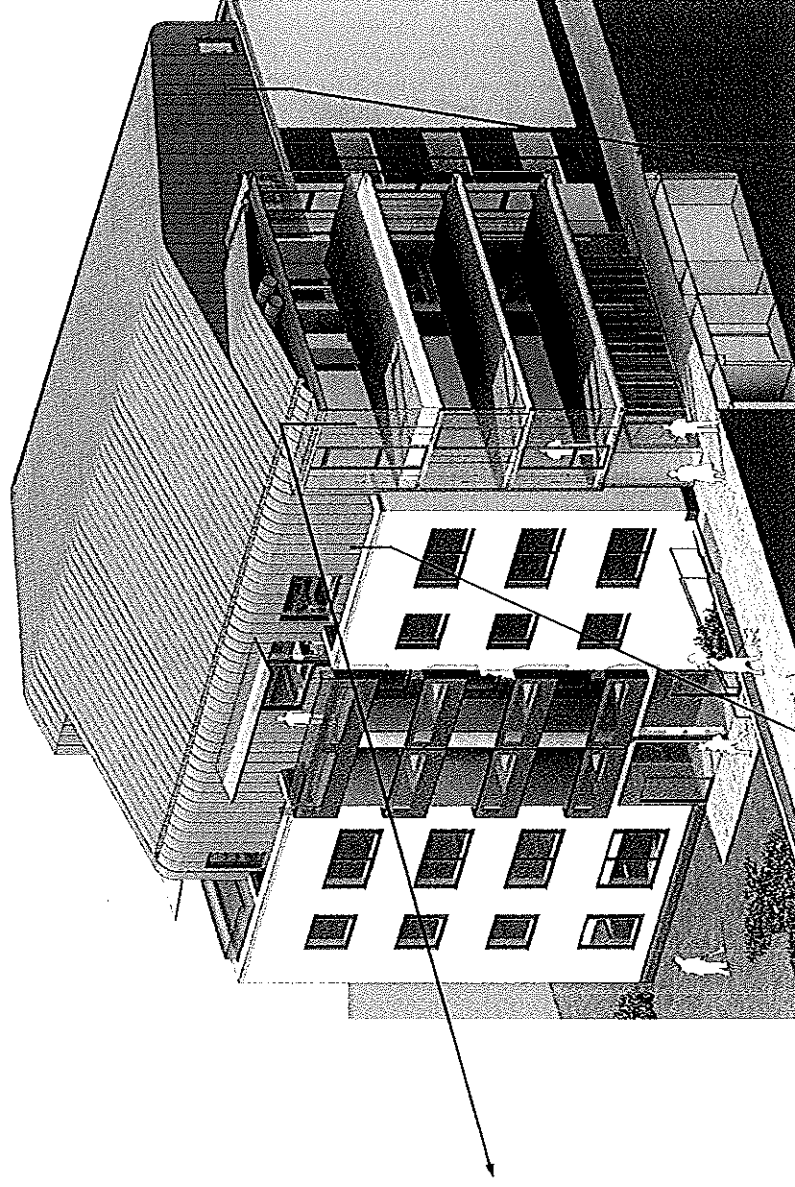
FÖRSLAG
Vi förslår att byggnader i vår sin ursprungliga grafiska karaktär med vit glimmerputs. Även den mökgråputsen bör utföras som glimmerputs. Idag är den spritputsad och det ger en grov och lite avvisande karaktär.

Fönstren bys och får den ursprungliga grabbl kulören. Balkongerna fördjupas och får även de samma mökgrå karaktärsfulla kulör.

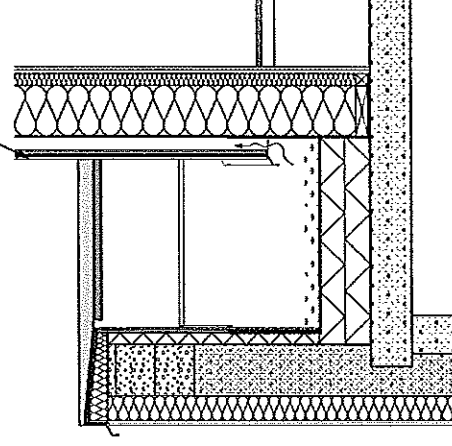
Ovanpå husen läggs vi en våning som rymmer sex lägenheter i storlekar som avviker från de förhållande 2 Rök och 3 Rök. Denna påbyggnad får ett ytskikt av bandtäckta platt med valvå takförl och utvändigt avvarning. Till varje lägenhet på takplanet hör en balkong/terrass och övriga ytor på taket täcks av sedum.

I två av husen är den keramiska konsten skadad eller ersatt. Vi förslår två nya konstverk, utförda av Catherine Lissener, i dessa lägen.

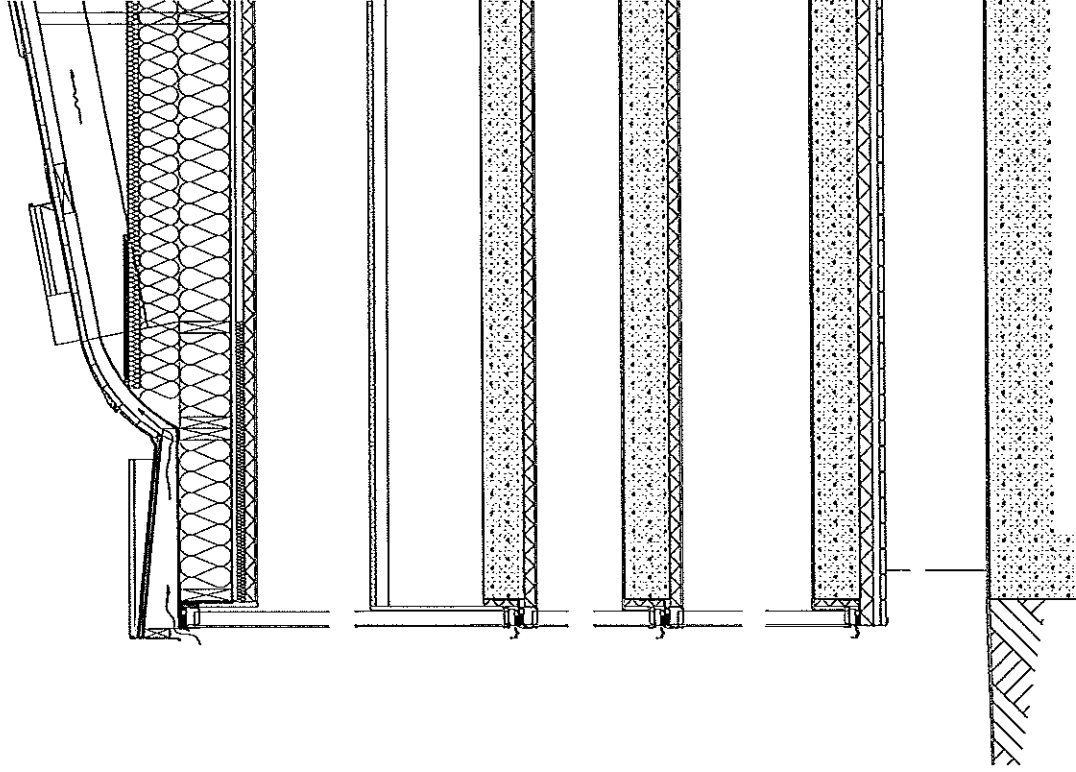
SUMMERING
Målet är att bevara byggnadernas karaktär och samtidigt åtgärda de brister som idag finns.

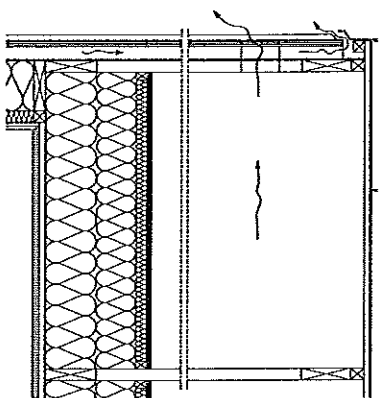
SARG, SKALA 1:20

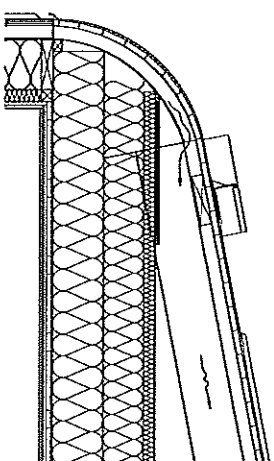
SARG & TERRASS MED SEDUM, SKALA 1:20

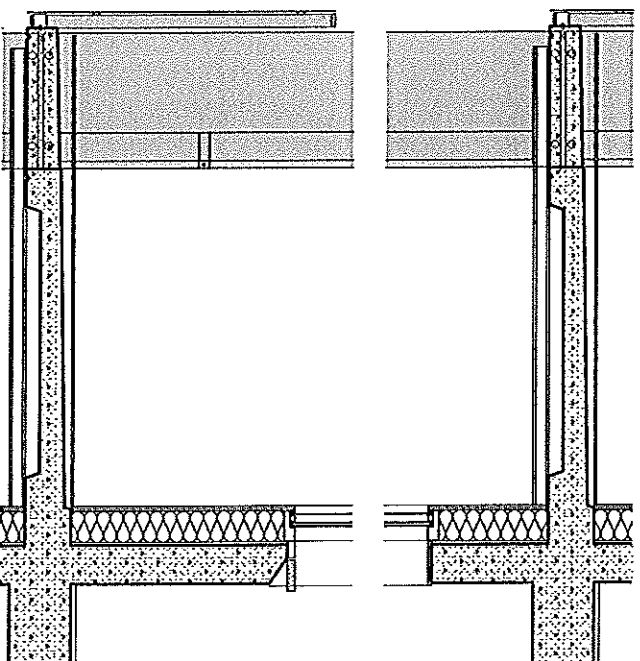
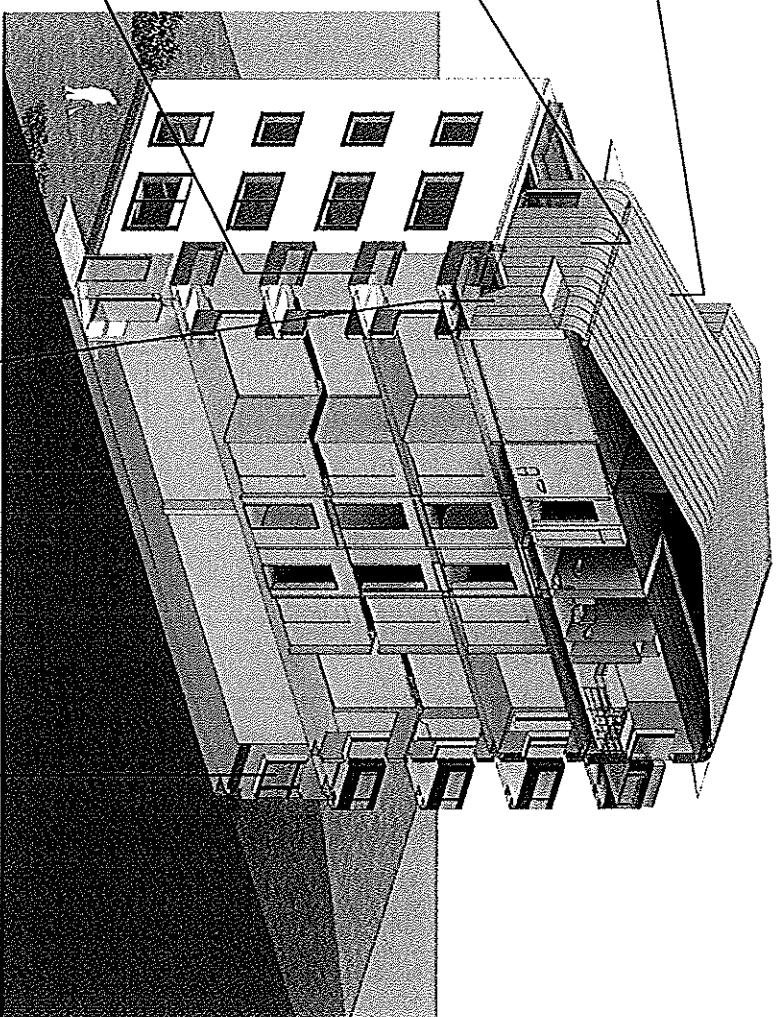
FÖRBINDELSEGÅNG OCH TAKFOT, SKALA 1:20

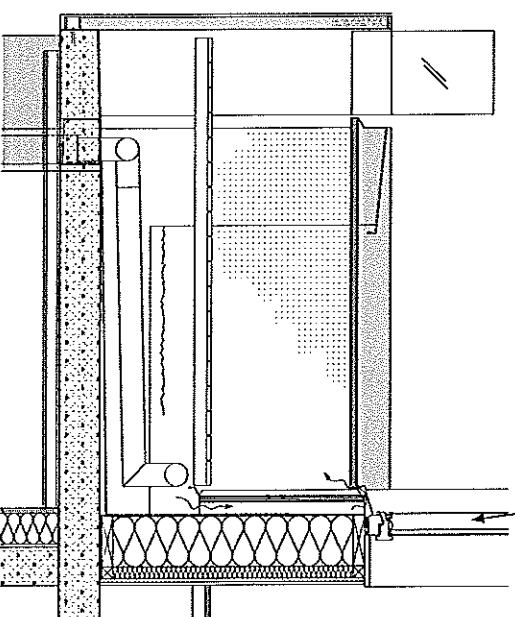
GAVEL, SKALA 1:20

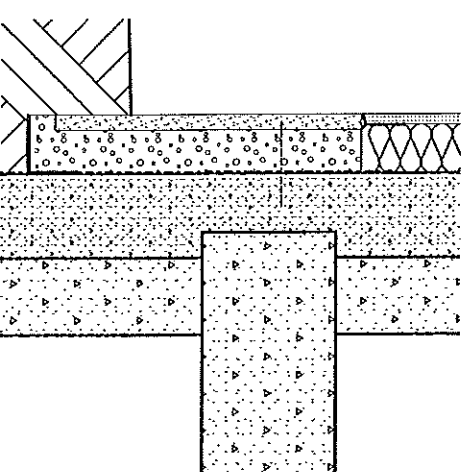
TAKFOT, SKALA 1:20

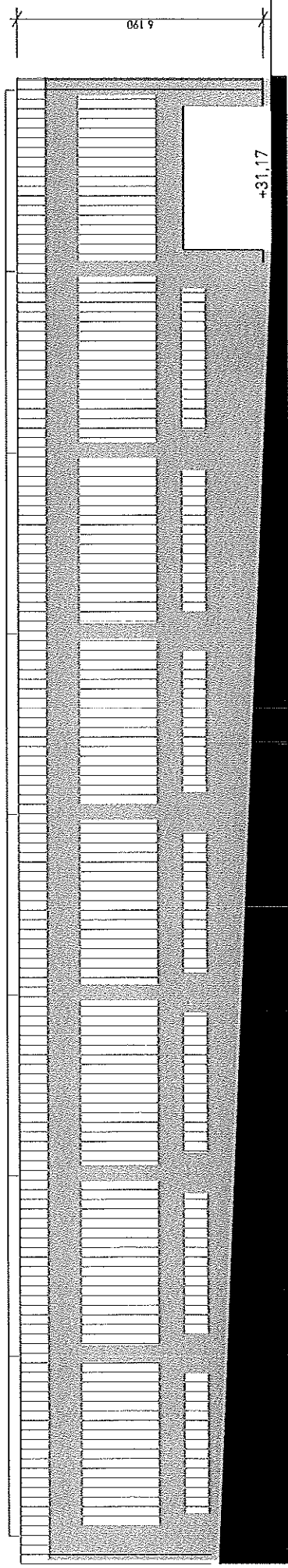
BALKONGER, SKALA 1:20

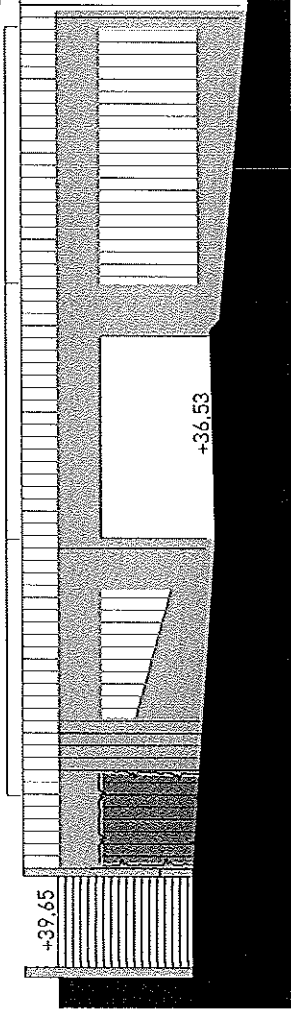
TERRASS OVAN BALKONGER, SKALA 1:20

STENSOCKEL, SKALA 1:20

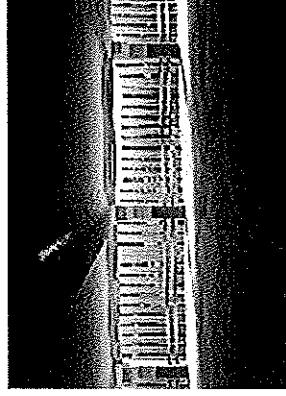
+40.85
+40.45

GARAGE
Garagen i kv Storholmen har, även de, betongelementfasader med frilagd ballast. De har även kompletterats med ett träaster målat i grälla gula och blå färger. Betongelementen är idag i tämligen dåligt skick med sprickbildning och skador som synliga effekter. Eftersom garagen är bland de byggnader man ser tydligast när man närmar sig Storholmen menar vi att det behöver bearbetas ordentligt och ges ett uttryck som hänger ihop med bostadshusen.

Vår tanke är att lugna ned fasaderna med ett nytt skal av linitglas, komplettera med belysning och måla garagen i just grå invändigt.
Detta är en lösning som provats på många parkeringsanläggningar och som skapar både transparens och ljusinsläpp. Något som många ser som viktigt i just parkeringsgarage, där ottryggheten är ett påtagligt orosmoment.

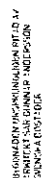
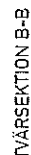
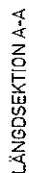
Vår förhoppning är att landskapsarkitekterna kommer kunna göra något för taken ovan garagen, eftersom de utgör stora "avskalade" ytor med lite attraktionskraft idag. Kanske sedumbeläggning och plattläggning är ett alternativ.
Linit som fasadmateriäl kan monteras med öppen fog och det ger en ökad transparens men med bibehållet vindskydd.

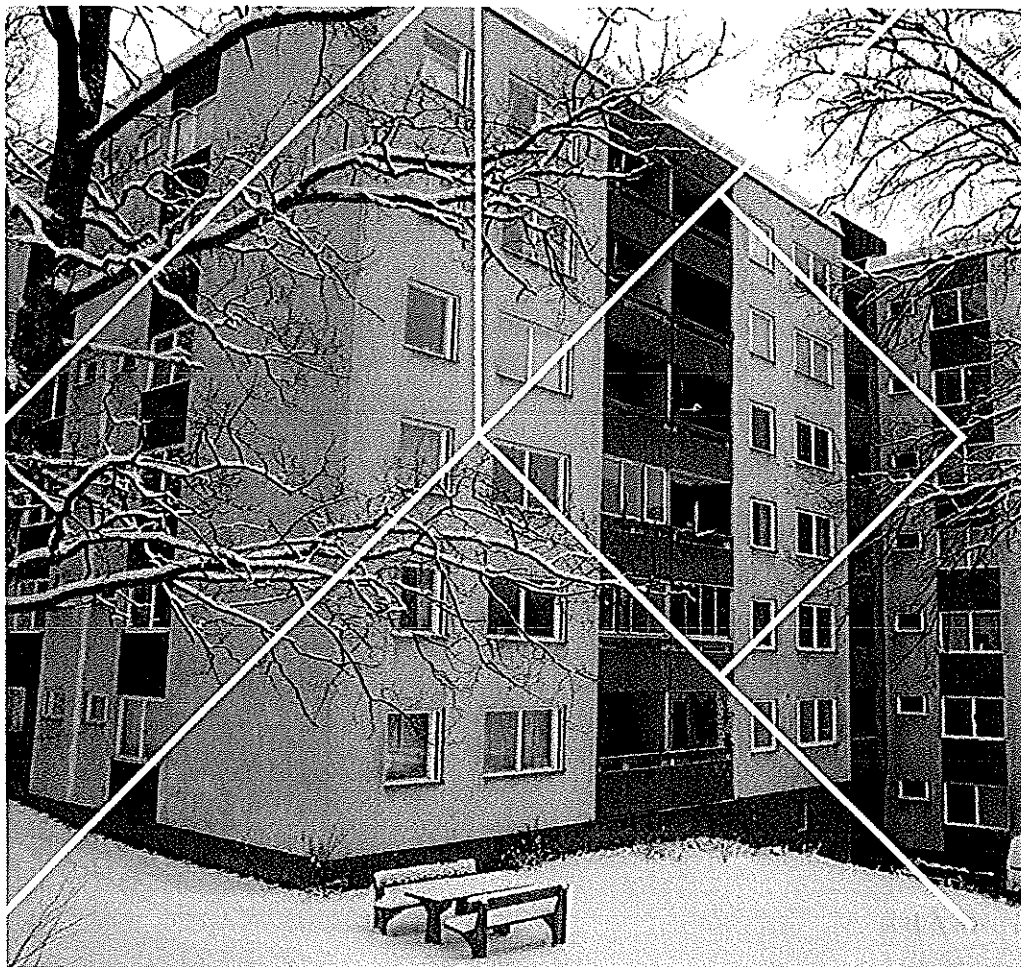
GARAGEFÖRÄNDRING

System för integrerad belysning finns också. Förslagsvis kan enkla LED-armaturer monteras för att skapa ökad trygghet i garagen under dygnets mörka timmar.

ALLA MÅTT I mm.
ANGIVNA MÅTT ÄR ENDAST CIRKAMÅTT OCH
SKALL KONTROLLERAS PÅ PLATS, HANDLINGEN
BASERAS PÅ HANDRITAT ARKIVMATERIAL INOM
MÄTTKONTROLL PÅ PLATS HAR UTFÖRTS.

[illegible]

KV STORHOLMEN, VÅRBERG

ANTIKVARISKA RIKTLINJER VID UTVÄNDIG FÖRÄNDRING

2012-01-31

Medverkande

Beställare: Brunnberg & Forshed Arkitektkontor
Kontaktperson: Staffan Corp

Konsult: Tyréns AB
Uppdragsansvarig: Ingvar Hedenrud
Handläggare: Martin Lagergren
Kvalitetsgranskare: Ingvar Hedenrud

Tyréns AB

Tel: 010 452 20 00
Fax:
www.tyrens.se

Säte: Stockholm
Org.Nr: 556194-7986

Bakgrund

Tyréns AB har av Brunnberg & Forshed Arkitektkontor AB ombetts att svara för antikvariska frågor inför projektering av utveckling av fastigheterna i kvarteret Storholmen i stadsdelen Vårberg i Stockholm.

Denna rapport är en kort sammanställning av områdets tillkomst, byggnadernas och miljöns karaktär. Här redovisas även förhållningssätt etc att beakta i det fortsatta projekteringsarbetet.

Historik

Stadsdelen Vårberg

Vårberg är en av stadsdelarna längs den sydvästra tunnelbanelinjen och byggdes ut 1965-69. Stockholms stad inkorporerade marken från Huddinge 1962, i samband med att stadsdelarna Bredäng och Sättra byggdes ut. Redan året därpå hade staden arbetat fram en generalplan för Skärholmen och Vårberg. Namnet Vårberg är till skillnad från de flesta andra stadsdelsnamn nyskapat och alltså inte taget från en gård eller torp.

När de nya stadsdelarna från efterkrigstiden planerades fördelades marken mellan allmännyttiga, kooperativa och privata byggherrar. Balansen varierar kraftigt mellan de olika stadsdelarna. Medan Skärholmen domineras av allmännyttan bebyggdes Vårberg av en ovanligt stor andel privata exploatörer.

Den stora andelen privata byggherrar har medfört att Vårberg har ett rikt varierat byggnadsbestånd med många små bostadsområden med egen karaktär. Stockholms stadsmuseum ser även den kraftigt kuperade terrängen som en orsak till att det finns så många former av flerbostadshus representerade. Planerna på 1960-talet såg nivåskillnaderna som något ofördelaktigt men idag kan man konstatera att den svårhanterliga terrängen medfört en välgörande mångfald och delvis intressant stadsbild. Till detta skall läggas att stadsmuseet konstaterar att "arkitekturen i Vårberg är väsentligt djärvare och bitvis mycket mer internationellt orienterad än den i Bredäng, Sättra och Skärholmen." Inte minst centrumanläggningen som ritades av Hack Kampmann, ett HSB-område (arkitekt John Morton) och ett kvarter som uppfördes av SKB (ritat av Lars Bryde) har intressant och högkvalitativ gestaltning.

Kvarteret Storholmen

En av de många husformer som präglar Vårberg, men är ovanliga på andra håll i Stockholm, är kopplade punkthus. I Hässelby strand hade Riksbyggen uppfört kopplade punkthus i slutet av 1950-talet. I Vårberg uppfördes två stora samlade områden med denna husform: ett av elva privata byggherrar och det andra, kvarteret Storholmen, av Svenska Bostäder.

Kvarteret som enligt planbeskrivningen skulle rymma 258 trerumslägenheter och 87 enrumslägenheter med kokvrå för pensionärer samt 2000 kvm uthyrningslokaler ritades av bolagets egna arkitektkontor med Gunnar Andersson som ansvarig arkitekt. Bygglov söktes 1965. Slutbesiktningen ägde rum först 1971 men byggnaderna bör ha stått färdiga flera år tidigare.

Antalet punkthus uppgår till 20. De ligger på en markerad höjdrygg med delvis riktigt branta partier. Byggnaderna har enhetlig gestaltning men byggnadshöjden varierar med åtta höga hus i slutningarna och tolv lägre byggnader på höjden. På det viset kunde man i viss mån trola bort de oönskade nivåskillnaderna.

Trafiksepareringen som förordades på 1960-talet är här tydligt genomförd. Biltrafiken är koncentrerad till en angöringsgata som avslutas i en stor parkeringsplats. I söder finns tre parkeringshus. Inne bland bostadshusen är det fritt från biltrafik. Här finns endast gångvägar.

Byggnaderna

Punkthusen ligger förskjutna men är kopplade i par genom en förbindelselänk mellan de två husen. Länken är öppen och kan ses som balkonger eller korta loftgångar. Eftersom länkdelen är lika hög som byggnaden kan man lätt röra sig mellan byggnaderna på alla våningsplan. På så sätt har man på ett ekonomiskt sätt kunnat bygga färre hissar; det räckte med hiss i en av

huskropparna, i den andra återfinns endast en trappa. I markplan finns väderskyddade passager mellan husen och hit är entréerna förlagda.

De låga husen på höjden har tre våningar och den södra byggnaden i varje huspar har dessutom en souterrängvåning. De byggnader som ligger i slutningen har mellan sex och sju våningar samt souterrängvåning. Sockel- och souterrängvåningar inrymmer funktioner som tvättstuga och förråd men det finns även lokaler för exempelvis daghem och kontor. Vissa lokaler har på senare år byggts om till lägenheter.

Uppdrag: 240395

Beställare: Brunnberg & Forshed Arkitekter

Datum

W:\Storholmen\3 PRO\A13 Illustrationer\03 Presentationer\Storholmen Programid 20120207\Rapport Storholmen.doc

Byggnadernas fasader är putsade med genomfärgad terrassitputs. Denna putstyp kallas ofta ädelputs med anledning av sin långa livslängd och påkostade uppbyggnad: Bruket är genomfärgat med pigment, ballasten utgörs av dyrbar marmorkross och glimmerflingor som glittrar i solen ger illusion av natursten.

Putskulören är idag ljus beige men var ursprungligen mycket ljus, närmast vit. För att få till en välgörande kontrast valde arkitekterna att låta fönsterbröstningarna på gavlarna putsas i en mörkt grå nyans. Samma grå kulör valdes även till den spritputs som använts till sockel- och souterrängvåningarna.

Balkongerna är parställda, indragna med balkongräcken i liv med fasaden vilket gör att räckena uppfattas som en del av fasadytan. Här valde man betongelement med frilagd röd och grå ballaststen. Räckena i länkdelen är av samma typ.

I passagerna mellan husen är väggarna klädda med mörkbetsad furupanel och keramik. Stora delar av de keramiska ytorna är konstnärligt utformade och unika för varje huspar. Åtminstone delar av konstverken är signerade. Ett par entréer saknar ursprunglig dekor. Även entréportar och komplementdörrar är tillverkade i mörkbetsad furu. Portarna har sidoljus medan komplementdörrar saknar detta.

Fönstren är en- och tvåluftsfönster i olika format. Många tvåluftsfönster har vädringsbågar. Huvudelen av fönstren är numera vita men balkongpartiernas fönster är i trä och har kvar den troligen ursprungliga blågrå kulören.

Högst upp på fasaderna finns takomfattningar av falsad plåt målad i ljusgrått. Att plåten är ljusare än putsen beror på att putsen har mörknat; troligen har de båda materialen haft samma kulör. Taken är motfallstak och är täckta med papp.

Parkeringshusen

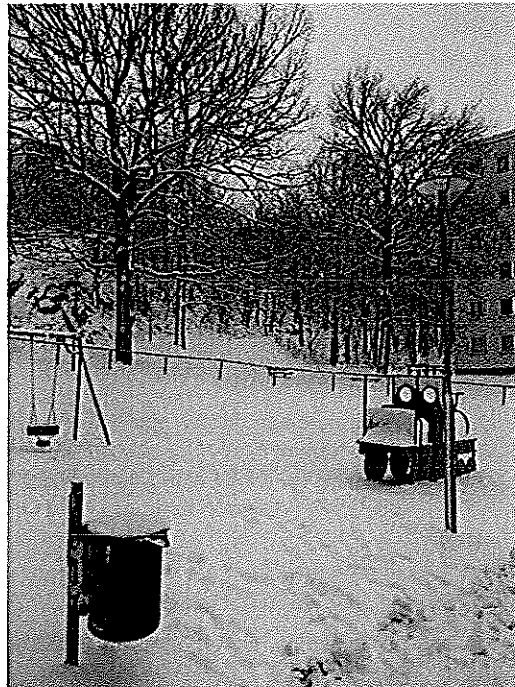
De tre parkeringshusen är i två plan och har tak som utgör delar av gårdsmiljön genom att de utrustats med sittplatser eller lekutrustning. Byggnaderna har fasader av betongelement med antingen frilagd ballast eller klarblå bemålning. Mot detta kontrasterar öppningar där galler målats i gult eller orange.

Mark och vegetation

Ytorna runt och mellan husen är en blandning av sparad natur och iordningställda ytor. Mellan husen återfinns gräsmattor, planteringar med buskar och bänkar. Lekplatserna omgärdas av låga blå eller rödmålade staket. Området är bevuxet med lövträd, lummigt i sluttningen men glesare på höjden.

Den naturliga vegetationen utgörs främst av lövträd. Nivåskillnaderna i sluttningarna tas upp av rubbelmurar i granit och även trappor är utförda i granit. Räckena är av svartmålat smide. Gångvägarna i området är asfalterade. På några platser i kvarteret har små byggnader för sophantering uppförts.

Förändringar

Bostadshusen är välbevarade till volym och karaktär men några ändringar har gjorts. Den åtgärd som påverkat arkitekturen i högst utsträckning är att fönstrens ytterbågar bytts ut mot nya vita aluminiumbågar och att karmarna klätts in med vita aluminiumprofiler. De tidigare blågrå träfönstren har behållits i balkongpartierna. Delar av fönstren i sockelvåningarna har också bevarats intakta men är i gengäld försedda med galler eller nät.

Vissa balkonger har glasats in och eftersom det skett etappvis varierar profilernas utformning.

För att förbättra skyddet mot väder och vind i länkbyggnaderna har skivor av plexiglas satts in i de lägre öppningarna.

Entrépartierna är välbevarade men kraftiga brytskydd har monterats på samtliga dörrar.

I passagerna har nya soprum i brunlackerad plåt byggts intill entréerna på de lägre husen på höjden på 1980-talet.

En ändring av strukturell art har genomförts i de högre byggnaderna som ligger i slutningen. Här har möjligheten att använda passagen genom husparen hindrats genom att man monterat partier i glas och metall som sluter utrymmet mellan byggnaderna.

Kultuhistorisk klassificering och skydd

Kvarteret Storholmen är "gulmärkt" enligt Stockholms Stadsmuseums kultuhistoriska klassificeringssystem. Motiveringen för gulklassade byggnader är;

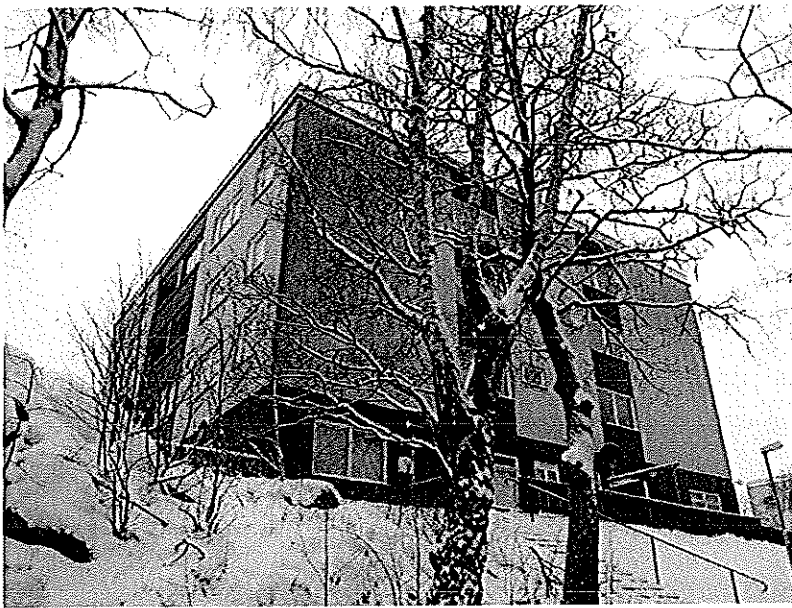
"Fastighet med bebyggelse av positiv betydelse för stadsbilden och/eller av visst kultuhistoriskt värde".

För kvarteret gäller också Plan- och bygglagens generella varsamhetsparagraf 8 kap 17§

"Ändring av en byggnad och flyttning av en byggnad ska utföras varsamt så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar till vara byggnadens tekniska, historiska, kultuhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden."

Viktiga karaktärsdrag

Storholmen skiljer ut sig från många andra bostadsområden från miljonprogrammet genom valet av hustyp och den goda terränganpassningen. Den kraftigt kuperade terrängen lämpade sig inte för det industriella, storskaliga byggandet som eftersträvades utan här tvingades man bygga efter äldre principer där man funnit att punkthus var bäst lämpade vid dessa topografiska förutsättningar.

Från kulturhistoriskt perspektiv är det främst den ovanliga hustypen och konstverken vid entréerna som är av intresse men även den fina markbehandlingen med murar, trappor med smidesräcken samt trästaket bör uppmärksammas. Byggnadsmaterialen är tidstypiska även om användandet av terrassitputs minskade efter mitten av 1960-talet. Balkonräckena i betong, fönstren med vädringsbågar och de förhållandevis slutna entréportarna är tydliga kännetecken för 1960-talets bostadsarkitektur.

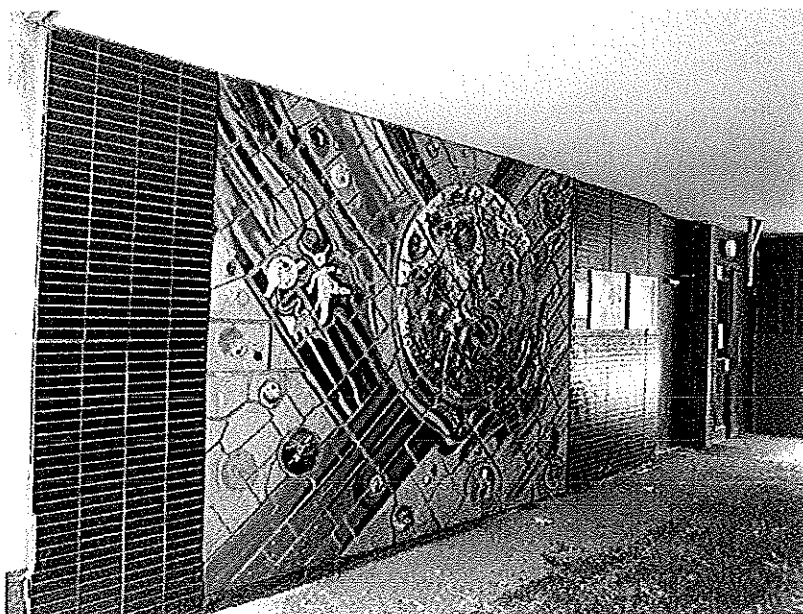
Byggnaderna, särskilt de lägre husen på höjden, är tämligen satta. Tack vare fönsterbröstningar i kraftigt kontrasterande mörk puts skapas en vertikal motpol och betoning av mitten. På fasader med balkonger åstadkoms detta genom att de centralt placerade balkongerna är grupperade parvis och bildar en självständig axel som effektivt delar upp fasaden och bryter ned skalan. Balkonräckenas materialitet och mörkare kulör förstärker denna verkan.

Fasadernas spel med kulörmässiga kontraster var ursprungligen ännu tydligare. Terrasitputsen har under de snart 50 år som gått sedan husen uppfördes åldrats genom framförallt nedsmutsning. Det har gjort de ljusa ytorna mer beige än vita och de tidigare distinkt mörkgrå pustyorna har antagit en något ljusare, mer varmgrå ton. Även förändringen av fönsterkulörer har påverkat byggnadernas helhetsintryck och kulörmässiga koncept.

Ett viktigt karaktärsdrag är byggnadernas skarpt skurna volymer. En förutsättning för detta är de osynliga taken och de ljusa takomfattningarna. Även de indragna balkongerna och fönstren i liv med fasaden är viktiga i detta avseende.

De förutsättningar som gavs för entréerna genom passagen mellan byggnaderna har hanterats på ett intressant sätt och de individuellt utformade keramikkonstverken har i många fall stora konstnärliga kvaliteter. Den svenska keramiska konsten var framgångsrik under perioden och det var mycket vanligt att keramik valdes som konstnärlig utsmyckning på nya sjukhus, i tunnelbanan och även i kommersiella fastigheter. Konsten i Storholmen är ett gott exempel på hur man under rekordåren medvetet satsade på konstnärlig utsmyckning i de framväxande stadsdelarna.

Ifråga om markplaneringen är det påfallande hur man använt sig av material och former som använts ända sedan 1930-talet och den sk Stockholmsskolans ideal. Den befintliga naturen har hanterats respektfullt och nya element som trappor och murar av granit har byggts av material från platsen.

Förhållningssätt

När byggnaderna nu skall byggas på, tilläggsisoleras och fasadrenoveras finns ett antal punkter som har stor betydelse att studera för att uppnå ett resultat där byggnadernas kvaliteter bibehålls.

1. Skarpskurna volymer

Byggnadernas distinkta kubform är det mest karakteristiska särdraget.

I takfot åstadkoms detta genom att plåten har samma kulör som fasaden. Takfoten är horisontellt utformad och inget sticker upp ovanför denna som stör kubverkan. En takpåbyggnad bör vara väl indragen och skilja sig markant i kulör (mörkare) och material för att inte blandas ihop med den nuvarande kuben. Även räcken och liknande på taket bör vara väl indragna från fasadlivet och i glas alternativt mörkare färger än fasad.

I balkongerna åstadkoms den obrutna kubformen genom att balkongfronterna är i liv med fasaderna. I första hand bibehålls räckenas nuvarande läge i förhållande till fasadlivet. I andra hand väljs en måttfull utbyggnad som delvis försvinner i en tilläggsisolering.

Balkongfronterna och länkbyggnaderna bör utformas i ett ogenomsläppligt material med väl tilltagen tjocklek eller känsla av tyngd. Balkongfronter i glas, nät eller tunna skivmaterial skulle förtä kubverkan och skapa hål i fasaderna.

Vid en eventuell tilläggsisolering bör fönstren följa med ut så att de inte bildar indragna gluggar.

2. Bevarad vertikalitet och fasadmaterial

Det faktum att balkongfronter och fönsterbröstningar är mörkare än omgivande puts lättar upp de tunga byggnadsvolymer, delar in dem i vertikala delar och bidrar till byggnadernas skarpt grafiska uttryck.

Ursprunglig färgsättning i vitt och grafitgrått, och markerade balkonger och länkdelar mellan husen är viktiga särdrag.

Exteriöra material val är idag beständiga och av hög klass såsom terrasitputs och kopparbleck. Detta bör vara vägledande också vid en framtida förändring.

3. Passager och entrépartier

Soprumstillbyggnaderna i passagerna kan rivas för att återställa öppenheten i passagerna.

Ursprunglig konst i entréerna är värdefulla inslag som bör behandlas med varsamhet. De entréer som saknar konstnärlig utsmyckning kan gärna kompletteras med nutida tillägg i samklang med befintlig konst, gärna i keramik.

Släta partier av kakel är ursprungliga. De är inte lika viktiga som konsten, men markerar entréerna med beständiga material som skiljer sig markant från fasaderna i övrigt..

Dörrpartier i de högre husen hindrar användningen av de ursprungliga gångstråken i området och bör avlägsnas.

AB SVENSKA BOSTÄDER

Kv Storholmen, Vårberg - Stockholm
PROJEKTID 6001

TILLKOMMANDE AREA
BYGGLOVSHANDLING
2012-04-27

KV Storholmen,
Vårberg – Stockholm

PROJEKTID 6001
tillkommande area

BYGGLOVSHANDLING
2012-04-27

BYGGNAD/TYP	LÄGENHETSTYPER	ANTAL	LOA/LGH	TOTAL LOA	TOTAL BTA
Hus 40-41 Hög	4,5 RoK	2 st	107 m ²	486,5 m ²	677,5 m ²
	4 RoK	2 st	94 m ²		
	2 RoK	1 st	49 m ²		
	1 RoK	1 st	35,5 m ²		
Hus 42-43 Hög	4,5 RoK	2 st	107 m ²	486,5 m ²	677,5 m ²
	4 RoK	2 st	94 m ²		
	2 RoK	1 st	49 m ²		
	1 RoK	1 st	35,5 m ²		
Hus 44-45 Hög	4,5 RoK	2 st	107 m ²	486,5 m ²	677,5 m ²
	4 RoK	2 st	94 m ²		
	2 RoK	1 st	49 m ²		
	1 RoK	1 st	35,5 m ²		
Hus 46-47 Hög	4,5 RoK	2 st	107 m ²	486,5 m ²	677,5 m ²
	4 RoK	2 st	94 m ²		
	2 RoK	1 st	49 m ²		
	1 RoK	1 st	35,5 m ²		
Hus 48-49 Låg	4,5 RoK	2 st	107 m ²	486,5 m ²	677,5 m ²
	4 RoK	2 st	94 m ²		
	2 RoK	1 st	49 m ²		
	1 RoK	1 st	35,5 m ²		
Hus 50-51 Låg	4,5 RoK	2 st	107 m ²	486,5 m ²	677,5 m ²
	4 RoK	2 st	94 m ²		
	2 RoK	1 st	49 m ²		
	1 RoK	1 st	35,5 m ²		
Hus 52-53 Låg	4,5 RoK	2 st	107 m ²	486,5 m ²	677,5 m ²
	4 RoK	2 st	94 m ²		
	2 RoK	1 st	49 m ²		
	1 RoK	1 st	35,5 m ²		
Hus 54-55 Låg	4,5 RoK	2 st	107 m ²	486,5 m ²	677,5 m ²
	4 RoK	2 st	94 m ²		
	2 RoK	1 st	49 m ²		
	1 RoK	1 st	35,5 m ²		
Hus 56-57 Låg	4,5 RoK	2 st	107 m ²	486,5 m ²	677,5 m ²
	4 RoK	2 st	94 m ²		
	2 RoK	1 st	49 m ²		
	1 RoK	1 st	35,5 m ²		
Hus 58-59 Låg	4,5 RoK	2 st	107 m ²	486,5 m ²	677,5 m ²
	4 RoK	2 st	94 m ²		
	2 RoK	1 st	49 m ²		
	1 RoK	1 st	35,5 m ²		
SUMMA		60 st		4865 m ²	6775 m ²

brunnberg&forshed
ARKITEKTKONTOR AB

Brunnberg & Forshed arkitektkontor

Upprättad av: Staffan Corp tel: 08-617 61 24
Handl Ark: Ulrica Pärsdotter tel: 08-617 61 64
Ansv Ark: Staffan Corp tel: 08-617 61 24

